

P.n. Licejska knjižnica Realna gimnazija tu

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne štev. 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina . . . „ 20.—

Četrtna naročnina . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Štebi Alojzija, Vič pri Ljubljani, Pod Rožnik štev. 296. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednico.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Ali rimski pakt res izenačuje kronske in dinarske upoko- jence.

Pred kratkem so pisali naši listi nekako splošno o takozvanem »rinskem paktu«, ki da nalaga nasledstvenim državam med drugim dolžnost, da morajo pokojnine svojih, od bivše Avstrije sprejetih upokojencev izplačevati al pari, tako, da bi n. pr. moral vsak naših upokojencev prejemati toliko dinarjev, kolikor je imel popej kron. Niso pa mogli navesti kaj natančnejšega, tako, da se širijo med prizadetimi krogi raznovrstne govorice.

Potrudili smo se priti tej zadevi do dna in smo v položaju, da nudimo svojim čitateljem in prizadetim krogom sledeče avtentično podatke.

I.

I. Kaj pravi rimski pakt.

Predvsem je poudariti, da besedila tega, za upokojence tako važnega dokumenta, pri nas ni dobili, ker ni nikdar izšel v »Službenih Novinah«, kaj šele v našem »Uradnem Listu«. Ker smo pa upokojenci radovedni ljudje, smo se za to konvencijo zanimali in dobili besedilo iz avstrijskega zveznega zakonika (Bundesgesetzblatt), 41. kos, z dne 4. junija 1924, ki prinaša pod št. 170 to konvencijo v treh jezikih: v francoskem, italijanskem in nemškem.

V splošnem moramo priznati, da so imele dotične časnikarske vesti sicer v obče prav, vendar je pa stvar v posebnem precej drugačna. Pot do izplačevanja al pari je posuta s trnjem in je zadelana s kamenjem.

Zaman bi iskali v ti konvenciji določbo *expressis verbis*, po kateri bi morala država SHS svojim staroupokojencem plačevati dinarje namesto kron. Ti resnici in temu dejstvu moramo upokojenci gledati pogumno v oči in si seveda to pomanjkljivost primerno komentirati. V ničemer nam pa ni treba obupati.

Italijanski diplomaciji, ki je bila sklicateljica te konference, niti ni prišlo na misel, da bi se sprejelo tako določilo v besedilo, ker je smatrala za samo obsebi umevno, da bo vsaka država izplačevala svojim prevzetim upokojencem ono valuto, ki je v dotični državi v veljavi. Saj drugače sploh ne more biti. Zanesla se je seveda na to, da ima opraviti s kavalirji, — »gentlemen« bi rekel Anglež — ter je seveda sama svojim upokojencem takoj, ko je njen parlament ratificiral letos meseca junija to konvencijo, izenačila avstro - krone z lirami.

To so napravile seveda tudi ostale države, Avstrijo všteti. Le ta posednja je pa, da ne oškoduje svojih upokojencev, že davno pred to konvencijo, staroupokojencem prejemke izdatno — valorizirala.

Kaj se je pa pri nas zgodilo, to je nam vsem znano. Država SHS izplačuje nominalno tudi stare pokojnine v dinarjih, a po znamenem »roparskem ključu« 1 : 4, po katerem so upokojenci oškodovani kar za tričetrtine svojih prejemkov!

II.

II. Besedilo konvencije.

Oglejmo si sedaj besedilo konvencije nekoliko bližje.

Pred vsem prihaja v poštev člen 1. cit., ki določa, da se konvencija nanaša le na pokojnine, miloščine in draginjske doklade onih civilnih in vojaških upokojencev, ki so postali državljani dotične države in katerim je bila pravica do teh preskrbnin priznana od bivše avstro-ogrske vlade dne 3. novembra 1918.

Ne nanaša se pa ne na železniške in ne na deželne ali komunalne upokojence.

Najvažnejši je člen 3., ki je merodajen za to predmetno vprašanje in ki se glasi v avtentičnem tekstu takole:

»Pourvu que la législation intérieure de chaque Etat n'établisse pas d'exceptions, la mesure des pensions, allocations et indemnités, qui devront être payées à chaque retraité, ne devra pas être inférieure à celle qui avait été établie par l'ancienne administration compétente«. Po naše:

»Za slučaj, da notranja zakonodaja vsake države (ki so namreč to konvencijo sklenile) ne določa drugega, — izmera pokojnin, miloščin in draginjskih doklad, ki jih je plačevati vsakemu posameznemu (do 3. oktobra 1918) upokojencu, ne sme biti manjša, nego izmera, ki je bila določena od strani poprej pristojne uprave«.

Kaj pravi to, iz visoko - diplomatičnega stila v navadni jezik prevedeno določilo, aplicirano na našo državo?

Nič več in nič manj kakor to, da morajo prejemati državni upokojenci - upravičenci ne samo toliko zlatih kron, na kolikor se glasi njih prvotni dekret, marveč tudi še toliko zlatih kron, kolikor jih je bilo dne 3. novembra 1918 dotičnemu že priznanih na draginjskih dokladah!!

Čisto teoretično mišljeno, morejo torej upokojenci brez dvoma uveljaviti te svoje zahteve, tako pri Društvu narodov kot pristojnem forumu, kakor pri lastni finančni upravi, o čemer bomo govorili še v posebnem članku.

Vendar pa stvar ni tako enostavna, kakor izgleda na prvi hip.

III.

III. Devaluacija valute.

Znano je, da je po prevratu nastopila v vseh državah več ali manj devaluacija valute. Či bi pejemali naši, pred 3. novembrom 1918 upokojeni javni nameščenci za vsakih

100 zlatih kron svoje pokojnine in takratne draginjske doklade po uradnem ključu 1 : 15 znesek 1500 Din, bi bili na boljšem stališču, nego one osebe, ki so bile upokojene po tem terminu. Imeli bi torej še več vrst upokojencev, kakor jih že imamo. Staroupokojenci pač ne bi mogli prodreti s to svojo (po besedilu konvencije sicer popolnoma upravičeno) zahtevo po taki »valorizaciji« iz tega vzroka in bi se morali zadovoljiti s tem, da se jim pokojnine izplačujejo vsaj al pari, t. j. za vsakih 100 zlatih kron vsaj 100 Din v papirju.

Ta zahteva pa je neovrgljiva in drži pred vsakim forumom! Kajti, argumentum a contrario: Če ne prejemajo upokojenci za vsakih 100 zlatih kron vsaj 100 Din v papirju, marveč le 25 dinarjev v papirju, po »roparskem« ključu 1 : 4, tedaj je kršen člen 3. cit., »ker je mera pokojnine manjša, nego je bila fiksirana od pristojne avstro-ogrske državne uprave!«

Brez vsakega dvoma so torej naši staroupokojenci ex lege upravičeni zahtevati, da se jim izplača toliko dinarjev, na kolikor kron se glasi pokojninski dekret in kolikor so znašale draginjske doklade dne 3. novembra 1918. (Glede poslednjih je pa upoštevati, da so se njih nastavki kmalu po prevratu izpremenili.)

Tozadevno imamo pač še majhno konjsko kopito prvega stavka čl. 3. cit., ki pravi: »Če ne določa notranja zakonodaja izjem...«

Take notranje zakonodaje v državi SHS ni. Nimamo prav nobenega notranjega zakona, ki bi se nanašal na staroupokojence v tej smeri, to je, ki bi določal, da sme biti izmera pokojnin manjša kakor je bila določena svoječasno od pristojne avstrijske državne uprave. Kajti »roparski« ključ 1 : 4, ki faktično znižuje naše pokojnine na eno četrtino onega zneska, oziroma one vrednosti, ki je bila priznana od strani avstrodržavne vlade, tu ne prihaja v ničemer v poštev.

Res je, če moramo priznati, da je bil ta ključ uveljavljen z zakonom z dne 31. decembra 1921, št. 369, Uradni list za Slovenijo ex 1922, pag. 900, ki določa »kot stalno in končno razmerje krone proti dinarskim bankovcem 4 krone za 1 dinar«. A to velja le za bankovce avstro - ogrske banke, ki so bili sprejeti kot naš nacionalni denar s tem, da so bili žigosani, potem kolekovani in nato zamenjani za kronsko - dinarske bankovce, ne velja pa za izplačevanje pokojnin v ničemer.

Imamo sicer še druge naredbe finančnega ministra, katerih ne bomo tu naštevati, ki se pečajo s tem ključem. A tudi te se nanašajo le na zamenjavo denarja, na žigosanje onih denarnih vrednot, ki so služile poprej vsem narodom bivše Avsto - Ogrske kot plačilno sredstvo, ne glede na to, da te naredbe niso zakoni v smislu določila člena 3. cit.

Nobena vlada se torej ne more tozadevno sklicevati na ta ključ, ker v ničemer ne gre mešati medsebojno vprašanje zame njave denarja, ki je bil v veljavi pred prvatom in pa vprašanje pokojnin.

To sta popolnoma drugo od drugega ločeni vprašanji, ki nimata nič skupnega. Poudariti moramo, da velja to le, v kolikor gre za pokojnino samo na sebi, ne velja pa v celoti tudi za draginjske doklade.

IV.

IV. Kako je z dokladami.

V kolikor prihajajo v poštev draginjske doklade, je poudariti, da imamo tu cel tucat naredb, ki se pečajo s tem vprašanjem, počenši od prve take naredbe z dne 18. julija 1919, št. 575, Uradni list za Slovenijo pag. 443, do zadnje naredbe z dne 8. oktobra 1924, št. 306, Uradni list pag. 607.

Tu pa stvar ni več tako enostavna, kakor pri pokojninah.

Pred vsem nastane že pri pokojninah mimogrede navedeno vprašanje, je li »naredbe« prištevati k »zakonodaji« ali ne.

Če bi šlo za zadevo, ki spada k rednemu sodišču, bi bilo sodišče gotovo upravičeno razsojati v tem vprašanju oziroma o veljavnosti teh naredb. Da je te naredbe smatrati v upravnem in zlasti finančnem postopanju kot obvezne za te oblasti, je brez vsakega dvoma, kajti v tem postopanju se ne razločuje naredba prav nič od zakona.

In menimo, da ne bomo grešili, če smatramo, da velja to poslednje tudi za diplomatsko pravo, t. j. da glede draginj. doklad obstoja taka »notranja zakonodaja«.

Ta zakonodaja pa statuirala veliko singularnih določb glede draginjskih doklad, ne samo v kolikor prihaja v poštev njih izmera, marveč tudi v drugih ozirih, n. pr. glede oseb, ki so upravičene, glede omejitve na gotov znesek postranskega zaslužka itd.

Pri tem nadalje prihaja v poštev tudi valutno vprašanje, ki je v toliko največjega pomena, ker je presojati, da-li pri draginjskih dokladah, priznanih po ti »zakonodaji«, ni kršen princip člena 3. citirane konvencije.

Skoraj se mora tu vsak posamezni slučaj presojati za se posebej, ker se v splošnem ne da drugega reči, kakor to, da so morali upokojenci prejemati tudi po teh naredbah vsaj toliko, kolikor so imeli poprej. Pri tem abstrahiramo popolnoma vprašanje gotovih omejitev glede prejemanja doklad. Bujimo se pa, da bodo te omejitve z ozirom na tako splošen izraz »notranja zakonodaja« tudi pred mednarodnim forumom držale.

To vprašanje je torej tako zapleteno, da ga ni možno rešiti v splošnem, marveč se mora diferencirati za vsak slučaj posebej.

V. Kako je v praksi.

V praksi je pa seveda zadeva tudi glede pokojnin čisto drugačna.

Tu moramo pred vsem pribiti žalostno dejstvo, da ta konvencija, katero so sklenile Avstrija, Italija, Poljska, Rumunija, naša kraljevina in Češkoslovaška dne 6. aprila 1922 v Rimu, od naše države še do danes ni ratificirana!!

Kaj se to pravi? Prvič, da nihče pri nas ne ve za avtentično besedilo te konvencije in drugič, da konvencija za našo državo ni obvezna. Naši državniki imajo pač premalo časa in preveč drugih skrbi ter se ne morejo ukvarjati s takimi »malenkostmi«, ne glede na to, da se vendar na ta način prištedi mnogo denarja, katerega bi se sicer moralo izdati upokojencem. A se ga na ta način lahko uporabi v druge namene. Sicer je pa tudi nekaj resnice na tem, da državniki nimajo časa. Saj se pri nas menjajo vlade skoraj vsakih 14 dni, kakor dekletke pri kakšni sitni gospodinji, in komaj se je užitela ena vlada le nekoliko v resorne posle, že jo nadomešča nova.

Rimska konvencija torej za nas enkrat ne eksistira, kar naše vsakokratne vlade prav dobro vedo.

VI. Posledice neratifikacije.

Dokler ne bo te konvencije ratificirala tudi naša država, dotlej bo vsak korak upokojencev pri Društvu narodov ali pri kaki drugi instanci popolnoma brezuspešen. Naše vlade se prav dobro zavedajo, da bodo morale plačevati od dneva ratifikacije dalje svoje upokojence al pari z draginjskim dokladami ex 3. novembra 1918. leta vred, v kar jih le ti lahko prisilijo in zaradi tega enostavno odlašajo z ratifikacijo. Čim več časa bo poteklo do ratifikacije, tem manj bo treba plačati, ker bo dotlej pomrlo že lepo število upokojencev in bo seveda temveč denarja ostalo.

Pri tem pa nastane zanimivo pravno vprašanje, ali ne bi mogli dediči umrlih upokojencev uveljaviti navadnim sodnim potom pravice umrlih svojcev?

Ratifikacija ni nič drugega nego formalen akt, ki ne zahteva nikakega telesnega ali duševnega napore zakonodajne korporacije. Samo dosledno je, ako ratificira parlament ono, kar je bil polномоčni delegat (v tem primeru g. O. Ribař) podpisal na podlagi svojega pooblastila.

Vse izleđa tako, kakor da vlade name-noma zavlačuje ratifikacijo, ker vedo, da ne morejo upokojenci podvzeti nobenega koraka, ne upravnopravnega, ne sodnega, dokler ni konvencija ratificirana.

VII. Kaj naj store upokojenci?

Potom poslancev naj prisilijo vlado, da bo predložila pogodbo parlamentu v ratifikacijo. V to svrhu bo naloga upokojencev, ki bodo tudi poklicani dne 8. februarja 1925 k »balinanju«, da dajo onemu, ki ga bodo »izbalinali«, striktno in obvezno »maršruto«, da mora po vseh svojih močeh skrbeti za pospešitev te ratifikacije.

Če pomislimo, da ni nobenega upanja, da bi se parlament sestal pred aprilom ali marcem 1925, tedaj si lahko predstavljamo, da pri naših orientalskih razmerah ne more biti prav nobenega govora o ratifikaciji pred poletjem 1925 ali pred jesenjo 1925, torej pred potekom enega leta ne bo nič!

VIII. Moralna stran zadeve.

Popolnoma drugačno sliko dobimo, če se ne oziramo le na strogo formalno, juristično stran te zadeve, marveč če presojamo stvar z moralnega, etičnega stališča.

Če presojamo stvar s tega stališča, potem ne najdemo besede, ki bi naše ogorčenje nad takim brezvestnim početjem državnikov izražala zadostno. Ne more biti prav nobene dvoma, da ima država prokleto dolžnost skrbeti za svoje največje reveže, za staroupokojence. Prav nobenega izgovora ne more biti, da se ravno tem revežem odteguje tričetrtine njih bore pokojnine!

Nobena nasledstvenih držav tega ni storila. Nobena se ni odtegnila moralni obveznosti, katero jej nalaga ta konvencija še pred ratifikacijo. Tako n. pr. Češkoslovaška že od prevrata sem izplačuje upokojencem češke krone in celo Italija, kot zmagovalna država — »zaveznica« se ni premišljevala ter izenačila v pokojninah krone z lirami.

Ker moramo biti popolnoma objektivni, moramo resnici na ljubo ugotoviti, da je tudi že pri naših državnikih prodrlo spoznanje, da je treba dano obvezo izpolniti. Pravkar je bil priobčil nek ljubljanski dnevnik izjavo bivšega finančnega ministra dr. Spahe, ki pravi, da je bil že pripravil naredbo, po kateri naj bi bili kronski upokojenci prevedeni na dinarje.

Zakaj ne nadaljuje sedanja vlada tega dela? Ali ne občuti sramote pred inozemstvom vsled dejstva, da je izmed šestere držav edino naša država, ki ne misli na ratifi-

kacijo, še manj pa na svojo moralno obveznost, ki jo ima napram svojim državljanom.

Uradniške organizacije na plan! Zganite se in ne zahtevajte le takojšnje ratifikacije, temveč takojšnje izenačenje starih pokojnin v kronah s pokojninami v dinarjih ter vrh tega tudi izplačilo vseh doklad morda od dne 3. novembra 1918. leta zaostalem znesku.

Vsem naročnikom
in čitateljem želi

vesele božične praznike

uredništvo
in uprava

Tolmačenje nekaterih določb zakona o državnih uslužbencih.

I.

Ali se računa 15% povišica tudi v pokojnino?

O tem vprašanju prinaša beograjska »Pravda« z dne 8. decembra sledeča razmotrivanja:

Čl. 31. zakona o civilnih državnih uslužbencih pravi: »Po dovršitvi najvišje stopnje osnovne plače pripada uslužbencu za ves čas njegovega nadaljnjega službovanja njegova najvišja osnovna plača, povečana za 15%. Ta povišica se vračuna v pokojnino le onim, ki imajo 35 let službe, ako specialni zakoni ne odredijo drugače«.

Ker so bili upokojeni nekateri državni uslužbenci s 35letno službeno dobo, računajoč v to dobo tudi službo v vojni dvokratno, se je pojavilo vprašanje, ali se jim sme všteti 15% povišica tudi v pokojninske prejemke.

Glavna kontrola, ki ima po čl. 156. zakona o državnih uslužbencih in po čl. 253. finančnega zakona za leto 1924/25 pravico, da kontrolira rešitve o pokojninah, odnosno da vlaga proti rešitvam priziv, ako so nepravilne in na državno škodo, ni skozi daljšo dobo zavračala rešitev, s katerim se je priznavala upokojencem s 35letno službo 15% povišica za pokojnino. Zadnji čas je pa izpremenila svoje prejšnje naziranje in je vlagala na take rešitve prizive na državni svet in sedaj si je usvojila stališče, da gre ta povišica za pokojnino le onim državnim uslužbencem, ki imajo 35 let efektivne službe.

To stališče glavne kontrole je iz sledečih razlogov nepravilno:

Glasom drugega odstavka čl. 134. zakona o državnih uslužbencih »imajo na polno penzijo državni uslužbenci pravico po dovršenih 35 letih službe«. Tukaj ni rečeno, kako je treba računati teh 35 let, ali se šteje le efektivno trajanje, ali se računajo vsa leta, ki se splošno računajo v penzijo. Glavna kontrola je zastopala preje stališče, da se računajo v to dobo tudi dvojna leta vojne službe, in tudi državni svet je tega mnenja, ker se istotako računajo tudi aktivnim oficirjem vojna leta dvokratno. To stališče je tudi povsem pravilno, ker bi bil v nasprotnem primeru drugi odstavek čl. 139. nesmiseln. Ako se ta dva odstavka vsporedujeta, je popolnoma jasno, da je treba všteti v penzijo tudi dvojna leta vojne službe. To se še jasnejše vidi iz drugega odstavka čl. 239, ki govori o zakonitih službenih letih. Tako govori tudi čl. 140 o »službenih letih«. Toda po čl. 241. »se računa za odredjanje periodičnih stopenj osnovne plače efektivno trajanje državne službe«, kakor se tudi v 2. odstavku tega člena izrecno naglašajo »efektivna službena leta«. Tudi v prvem odstavku čl. 137. se govori o »aktivni službi«. Iz tega je jasno, da je v onih primerih, za katere je odredil zakonodajalec efektivno trajanje službe, to tudi povsod izrečno poudaril. V čl. 31. za-

kona ne govori zakonodajalec nikjer o efektivnem trajanju službe, temveč samo o 35letni službeni dobi.

Upajmo, da si državni svet ne bo prisvojil sedanjega naziranja gavne kontrole, temveč da bo zavračal njene prizive proti priznanju 15% povišice za penzijo.

II.

Čl. 125. zakona.

V krogu držav. uslužbencev se zelo različno tolmači čl. 125. zakona, ki govori o pomoči onim uslužbencem in njihovim rodbinam, ki so postali za delo nesposobni, a še nimajo pravice do pokojnine. To različno tolmačenje je dalo osrednji komisiji za izvršitev zakona o državnih uslužbencih povod, da je poslala ministrstvu socijalne politike svoje mišljenje glede tega vprašanja.

Po mišljenju te komisije, ki deluje pri ministrstvu pravde, se odmeri podpora po zadnji plači po starem zakonu v teh primerih: podporo dobe oni uslužbenci ali njih rodbine, ki so za delo nesposobni ali so umrli po 1. septembru 1923. leta, ko je stopil novi zakon že v veljavo, ako je imel uslužbenec na dan prestanka službe več kakor tri leta državne službe; podporo dobe tudi oni državni uslužbenci, odnosno njihove rodbine, ki so uživali milostno podporo 1. septembra 1923. leta, a rok milostne podpore izteče po 1. septembru 1923.

Podporo daje pristojni resorni minister s svojo odločbo v vsakem konkretnem primeru. Oceniti mora preje, ali so izpolnjeni vsi pogoji za delitev podpore, posebno ako nima prosilec nobenih drugih dohodkov, niti ni sposoben za delo. Izplačilo podpore se izvrši potem, kadar soglašajo glavna kontrola z ministrovno odredbo.

V onih primerih pa, pri katerih je nastopila okolnost iz čl. 125. zakona pred 1. septembrom 1923. leta, se podela podpora le zakonodavnim potom, to je po prošnji prizadetega na narodno skupščino.

O tem mišljenju komisije bosta razpravljala še finančni minister in minister pravde in bosta naknadno izdala definitivno rešitev. Komisija bo prevzela inicijativo tudi za to, da se finansiranje teh podpor omogoči še pred sprejemom rednega proračuna.

Vse prošnje za podporo se nahajajo pri resornih ministrih in naj se prizadeji obratno neposredno nanje, ako žele pojasnil.

„Hotel Slon“, Ljubljana
Moderno preurejeno kopališče, restavracija in kavarna
Centralna kurjava!

Splošna uradniška kreditna zadruga.
(Nadaljevanje.)

Osobje in poslovanje zadruga.

Čl. 43. Osobje zadruga sestavlja potrebno število uradnikov in službenikov, katero nastavlja upravni odbor. Upravni odbor izda pravilnik o pravicah in dolžnostih osobja. Upravni odbor izda tudi poslovnik za poslovanje zadruga. Upravni odbor odreja iz svoje srede dežurnega člana zaradi hitrejšega izvrševanja in kontrole vseh poslov.

Sredstva za poslovanje zadruga.

Čl. 44. Sredstva za poslovanje zadruga so:

- 1.) Deleži članov.
- 2.) Hranilne vloge.
- 3.) Posojila.
- 4.) Rezervni fond.
- 5.) Fond za hipotekarni kredit in ostali fondi.
- 6.) Drugi nepredvideni viri.

V knjigah zadruga se mora voditi vsaka izmed naštetih vrst sredstev posebej.

Čl. 45. En delež znaša Din 250.— Pri vstopu v zadrugo se mora vplačati najmanj ena desetina vpisanih deležev, a ostanek v roku, ki je določen v čl. 13. Vsak delež se glasi na ime člana in se ne more prenesti z enega člana na drugega. Delež in vplačila na delež se ne morejo izplačevati članu, niti upoštevati drugače vse dotlej, dokler ne prestane članstvo. Kadar prestane članstvo, se vplačila vračajo na podlagi zadrugaške bilance, sestavljene na koncu drugega leta, računajoč od 31. decembra onega leta, v katerem je članstvo prestalo. Izplačilo se izvrši najdlje v roku enega meseca po skupščini, ki je odobrila bilanco.

Deleži se ne obrestujejo.

Čl. 46. Hranilne vloge sprejema zadruga v mejah one vsote, ki jo določi skupščina. Vse podrobnosti o sprejemanju in izplačevanju hranilnih vlog bo odredil upravni odbor v poslovniku.

Čl. 47. Posojila zaključuje upravni odbor v mejah one vsote, ki jo je določila skupščina.

Čl. 48. Ker ne stremi zadruga po nikakem dobičku, niti ne razdeljuje dobička, zato mora ustvariti rezervni fond, ki se ne sme upotrebiti za noben drug izdatek, kakor edino le za pokritje izgube pri poslih, ki so bili pravilno izvršeni, a so se končali z izgubo.

Ako bi prestala zadruga, se izroči njen preostali rezervni fond »Glavnemu Zadrugaškemu Savezu v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev« v Beogradu, ki ga mora čuvati in z intransom pomnoževati. Kadar bi se pa osnovala v kraljevini enaka zadruga, z enakim smotrom in na istem teritorialnem delokrogu, tedaj ga jej izroči Glavni Zadrugaški Savez.

V rezervni fond vlaga zadruga vsako leto 50 % viška, ki se pokaže na koncu poslovnega leta od dela zadruga.

Čl. 49. Zadruga mora osnovati pokojninski fond za svoje uslužbence, v katerega vlaga po 5 % letnega viška.

V pravilniku za službeno osobje se predpiše postopanje za obrazovanje in funkcioniranje tega fonda.

Čl. 50. Fond za hipotekarni kredit se osnuje in pomnožuje:

1.) S specialnim prinosom v višini 1 %, ki ga bodo vplačevali člani od njim odobrenih posojil; za ta prinos se redno povišuje obrestna mera na posojila.

2.) Z rednimi dotacijami od čistih letnih viškov zadruga in sicer v višini 10 % viška.

3.) Z obrestmi, ki jih prinaša sama glavnica tega fonda.

4.) Z vsemi ostalimi prejemki fonda, ki bi prihajali od katerikoli strani (volila, darila, podpore itd.).

Glavnica fonda služi za gradnjo cenih in higijenskih stanovanj za člane zadruga, odnosno za podporo članom, ki grade taka stanovanja.

Letni račun.

Čl. 51. Poslovanje zadruga pričenja s 1. januarjem in se konča z zadnjim dnevom decembra vsakega leta.

Čl. 52. Na koncu vsakega leta se sestavi letni račun. Letni račun se sestavlja na podlagi popisa (inventarja) imovine in dolgov zadruga. Popis se mora izvršiti vsako leto na dan 31. decembra. Deli se na tri dele: prvi del letnega računa obsega imovino in dolg, drugi del prejemke in izdatke, a tretji del številčno stanje članov (zadrugašnikov) in deležev.

Čl. 53. V imovino zadruga se vpišejo:

- 1.) Gotovina.
- 2.) Zahteve napram članom.
- 3.) Vrednostni papirji.
- 4.) Premičnine po odbitku najmanj 10 % za obrabo.
- 5.) Nepremičnine po odbitku najmanj 4 %.
- 6.) Različna druga imovina.

(Konec prihodnjt.)

VESTNIK.

Polovična vožnja za uradnike v vseh razredih. Vsled pritožbe raznih uradniških organizacij je železniško ministrstvo izdalo novo rešitev glede železniških ugodnosti za državne uradnike in nameščence. Vsi uradniki in uslužbenci dobe pravico do polovične vožnje za vsa potovanja brez omejitve na razrede, njihove družine pa za tri potovanja na leto. Direkcija državnih železnic v Ljubljani poroča, da nove legitimacije za državne uslužbence še niso gotove. Vsled tega bo moral vsak aktivni in upokojeni drž. uslužbenec prositi za znižano vožnjo, dokler ne bodo legitimacije gotove. Starih legitimacij ne bodo podaljšali. Upokojenec in rodbina drž. uslužbenca, katerim gre le trikratna znižana vožnja na leto, se bo naknadno vpisala že izrabljena ugodnost v legitimacije. Aktivni uslužbenci vlagajo te prošnje potem svojih uradov, upokojenec potem delegacije ministrstva finance.

Proti strankarski politiki v stanovskih organizacijah so se odločno izrekla okrajna učiteljska društva iz Marenberga, Slovenjgradca in Prevalj na skupnem zborovanju v Dravogradu, ki je bilo 7. decembra. Nadučitelj g. Košir iz Prevalj je stavil vprašanje: ali naj se ukloni učiteljsvo vsakokratnemu vladajočemu režimu ali naj bo vedno na strogem stanovskem stališču. Referent o tem važnem vprašanju je bil g. Doberšek učitelj v Lešah. G. Doberšek je ostro grajal današnje metode v šolski politiki in postopanje UJU, poverjeništvu Ljubljana. Šolska uprava mora ostati nepristranska in stanovska organizacija učiteljstva jo mora ščititi in čuvati. Nemoralno je naziranje, da se morajo krivice zopet maščevati in popravljati s krivicami. Učiteljsvo ne sme mirno gledati, kako se sedaj dela z njim, da se ga premešča kljub temu, da ima zakonito zajamčeno stalnost. Lepo je izrazil učitelj g. Mencin načelno stališče med stanovskimi organizacijami in političnimi strankami, ki seveda ne velja le za stanovsko organizacijo učiteljstva, temveč bi moralo veljati za vse strokovne organizacije. Dejal je: »S padcem politične stranke, na katero se naslanja učiteljsvo, pade tudi njegova moralna moč. Zato je treba imeti napram vsem političnim strankam čiste in svobodne roke.« Na podlagi izvajanj govornikov so sprejeli zborovalci tudi tozadevno resolucijo, ki bo objavljena v »Učiteljskem Tovarišu«. Proti resoluciji so glasovali le trije člani zgoraj navedenih učiteljskih društev.

Kratko veselje. Beograjska »Politika« je prinesla 11. XII. veselo vest za vse državne uslužbence: finančni minister je obljubil predsedniku Glavnega Saveza, da se bo izplačala razlika med starimi in novimi prejemki vsem državnim uslužbencem še pred božičem, ako ne v celoti, pa vsaj nekaj. A že naslednji dan je prinesla »Politika« popravek finančnega ministra, češ, da on take obljube ni dal.....

Splošna kreditna zadruga za državne uslužbence. O tej novi ustanovi, ki se sedaj ustvarja za dobrobit državnih uslužbencev, piše v 79. številki »Činovniškega Glasnika« zopet g. V. V. in postavlja sledeči račun: »Vzemimo samo 100.000 članov, a nas je preko 200.000. To bi dalo naš kreditni zadrugi dober začetni kapital. 100.000 članov s po enim deležem po Din 250 da 25 milijonov, deleži nabavljalnih zadrug 6.250.000, delež Saveza najmanj 5.250.000, zadruga za gradnjo stanovanj 2.500.000, to vse skupaj bi dalo začetni kapital 40 milijonov dinarjev. S takšnim kapitalom bi se lahko takoj v početku dobro in na široko delalo in bi se obilno pomagalo državnim uslužbencem s krediti.«

Vsled obče denarne krize, kakor tudi vsled slabega gmočnega položaja današnjih državnih in drugih nameščencev, je istim skoro nemogoče, nabaviti si le najnujnejše gospodarske potrebščine kakor na pr. obleke, manufakture, perila itd. Tudi, ako kdo prosi pri kakem denarnem zavodu za tozadevno posojilo v svrhu nabave takih potrebščin, istega zelo težko, ali pa sploh ne dobi, in če že, zaračunavajo ti zavodi visoke obresti in druge visoke manipulacijske stroške. Take prošnje se vlečejo na tedne od ene do druge seje, deloma ni mogoče dobiti primernih porokov itd. tako, da prosilec končno le ne pride do zaželenega posojila, oziroma do zaželenih potrebščin. Vse te okolščine uvidevajoč, je tvrdka Davorin Johan in drugovi, družba z o. z. Maribor, Gregorčičeva ul. 1, osnovala poleg že obstoječe manufakturne trgovine in lastne prvovrstne krojačnice, še kreditni oddelek, kjer dobiva lahko vsak in brez kompliciranih formalnosti zaželeno predmeto i. s. proti rednem odplačevanju na mesečne obroke. Tvrdka ima na zalogi fino angleško in češko sukno, vse

vrste platna za perilo itd., izgotovljene obleke in že izgotovljeno vsakovrstno perilo, pletenine in vezenine in poleg tega še lastno prvovrstno krojačnico z le prvovrstnimi močmi, kjer se dobivajo obleke za gospode in dame kakor tudi uniforme. Vsak, kdor rabi obleko, zimsko suknjo, ženski plašč, perilo itd., ali pa samo štof, oziroma sukno ali platno itd., naj takoj piše tvrdki, ter natančno naznani, kake vrste štofov itd. želi, nakar se mu nemudoma pošljejo vzorci z natančno navedbo cen. Navede naj tudi način odplačevanja, ter natančen naslov službenega mesta; ako želi obleko po meri, naj pošlje pravilno in natančno mero, nakar se mu ista tekom enega tedna izgotovi in dopošlje. Ravno sedaj je dana vsakemu že ugodna prilika, nabaviti svojem lepa in primerna božična in novoletna darila. (Lepi štofi za gospode in dame, double, velourji itd.) Ker je tvrdka posebno za državne nastavitelje velikega in važnega pomena, isto najtopleje priporočamo, ter obenem tudi opozarjamo na njen današnji inserat.

Poravnajte naročnino!

Neprekosljivi so le
EXCELLA

šivalni stroji

Nedosežni v konstrukciji in materialu.

Izredno nizke cene.

Oglejte si jih pred nakupom!

J. GOREC, Ljubljana

(palača L. ub. kreditne banke.)

Najcenejše stare in nove

PISALNE STROJE

kakor tudi vse potrebščine pri

L. Baraga

Ljubljana

Ljubljana

SELENBURGOVA UL. 6/1

Mehanična delavnica (popravljalnica)

Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. Izdeluje odslej naprej tudi lahke damske čevlje ter čevlje za gospode najnovejše forme in najboljše kvalitete. Prodaja na malo: Ljubljana-Breg 20, Aleksandrova cesta 1., Prešernova ulica; Zagreb, Račkova ulica 3.

Ustanovljeno leta 1912.

Ivan Pakiž

Ljubljana, Stari trg št. 20.

Velika zaloga vsakovrstnih stenskih in žepnih preciznih ur ter zlatnine in srebrnine.

Na debelo! Na drobno na obroke

Perje in puh

C. J. HAMANN

Ljubljana, Mestni trg 8.

Odon Koutny

orodje in tehnične potrebščine

Ljubljana, Aleksandrova cesta 7.

Za nakup vsakovrstne kuhinjske posode in vsega v železninarsko stroko spadajočega blaga se priporoča firma

Schneider & Verovšek

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Priporoča se cenj. občinstvu
špecerijska trgovina

Leskovic & Meden

LJUBLJANA, Jurčičev trg št. 1.

Modno blago, perilo in potrebščine za šivilje in krojače priporoča tvrdka

A. Persche

Ljubljana, Pred škofijo 21.

Ign. Žargi „Pri nizki ceni!“

Sv. Petra c. št. 3

nudi

za Božič in novo leto

cenjenim odjemalcem veliko izbiro raznega perila, nogavic, rokavic, trikotaže in raznih damskih vol. lopic, dalje raznih zimskih moških in otroških potrebščin l. t. d.

Po priznani nizkih cenah.

Priporoča se papirna trgovina

Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

ki ima po zmernih cenah v zalogi pisarniške, šolske in risalne potrebščine, poslovne in trgovske knjige, bloke itd.

Edino založništvo priljubljene „Poslovnega koledarja“

Oblačilnica r. z. z. o. z. v Ljubljani

Centralno skladišče in prodaja na debelo v palači „Vzajemne posojilnice“ na Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“. — Prodaja na drobno tudi na Dunajski cesti št. 29 v hiši „Gospodarske zveze“.

Prodaja na obroke proti garanciji uradov.

Samo prvovrstni češki izdelki! — Pred nakupom si oglejte naše zaloge!

Prva jugoslovanska tovarna dežnikov

Josip Vidmar

LJUBLJANA, Pred škofijo št. 19.

Najnižje cene!

Solidna in točna postrežba.

Popravila, preobleke.

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ul. 5.

Priporočata se pri nabavi jesenskega in zimskega blaga. Vedno v zalogi perje in puh od najcenejše do najfinejše vrste.

Na obroke proti garanciji uradov.

Državni nameščenci, pozor!

Manufakturno in konfekcijsko itd., obleke po meri za gospode in dame iz lastne prvovrstne krojačnice, pripravna božična darila v lepih štofih za gospode in dame dobite proti ugodnemu odplačevanju na obroke le pri tvrdki

Davorin JOHAN in drugovi

d. z. o. z.

Pisarna, Gregorčičeva ul. 1.

Maribor, Vojašniška ul. 2.

Razširjajte

„Naš Glas“!

Priporoča se

modna trgovina

A. Šinkovic nasl. K. Soss

LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Modna trgovina

Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

se priporoča.

Najnižje solidne cene!

Tovariši!

Priporoča se Vam trgovina s papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami

K. Tilla nasl. A. Gruber

Ljubljana, Kongresni trg št. 8.

Prvovrstno blago in zmerne cene.

Gostilna pri „Sokolu“

Pred škofijo

Prisina dolenjska in štajerska vina. Vsak čas gorka in mrzla jedila. — Nizke cene!

A. & E. Skaberne

Ljubljana.

Manufakturna in modna veletrgovina.

Solidno blago. Nizke cene.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavica
Din 50.000.000.—
Skupne rezerve ca:
Din 10.000.000.—

Centrala: LJUBLJANA - DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE:

Brežice
Celle
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Metković
Novi Sad
Ptuj Sarajevo

Split
Trst
Agencija: Logatec

Brzjavni naslov:
Banka Ljubljana
Tel. št.: 261, 413,
502, 503 in 504.

SE PRIPOROČA ZA VSE BANČNE POSLE.